

ÖTÖDIK KIHÍVÁS: AHOL A PILIS ÉS A VISEGRÁDI-HEGYSÉG ÖSSZEÉR

Késő délután van, amikor Dobogókőre érek. Szinte egyszerre parkolunk le idegenvezetőmmel, az Erdésszel, aki már ötödik alkalommal fedi fel számomra az erdő sokszínűségét. Már rutinosan készülődök és mire kettőt pislogok már az erdő ösvényein sétálunk.

- **A délután második felét taposuk, és a nyári nap sugarai már lustán csorognak végig fák törzsein. Budapesten tombol a kánikula, de itt, Dobogókőn nem érzem a hőség szorítását. Hogyan lehet ekkora a különbség.?**

Erdész: – Több oka is van, hogy ilyen nagy különbséget érzel a városi és az itteni levegő között. Itt Dobogókőn több mint 500 méterrel vagyunk magasabban, mint Budapest java része, ez 2-3 Celsius fok különbséget jelent az évnek szinte minden szakában. Ezen felül számít, hogy itt kellemesen mozog a levegő, de legfőképpen az, hogy nem egy gyorsan felmelegedő beton és aszfalt közeg vesz minket körbe, hanem egy friss és üde klímájú erdő, ami árnyat ad és párologtatásával is hűti a környezetét. Összességében 5-10 fokkal kedvezőbb a hőérzetünk itt, mint a fővárosban, pedig csak egy jó fél órát utaztunk.

- **Kérlek, segíts beazonosítani, hogy milyen fafajok között fogjuk megtenni ezt a kicsivel több, mint 10 kilométert.**

Erdész: – Itt Dobogókő környékén és a mai utunk során is szinte csak bükkösökkel találkozunk. Ezek az ezüstös színű, sima törzsű, élénk zöld, tojásdad levelű fák a bükkök. Láthatunk belőlünk majd egészen kicsi, pár évesektől az óriási, száz évnél is bőségesen idősebbekig mindenfélét ma. Egy érdekességre szeretném már most az elején felhívni a figyelmedet, ez pedig a bükkökön látható **kínai bajusz**.

- **Kínai bajusz? Az meg micsoda? És hogyan kerül a fára?**

Erdész: – Nézd csak! Ez a minta itt a fa törzsén, ez a kínai bajusz. Ahhoz, hogy megértsd a keletkezését mesélek egy kicsit a fák növekedéséről. Ahogyan a fiatal fák minden évben új hajtásokat hoznak a meglévők fölé, úgy képesek növekedni évről évre egyre magasabbra. Ahogy a fácska fölfelé növekszik és egyre több levelet hajt egyre magasabbra, úgy az alsóbb ágain lévő leveleknek egyre kevesebb fény jut.

Egy idő után annyira kevés már, hogy ezeken az alsóbb részeken nem hajt levelet és ezek az alsóbb ágak el is száradnak, letörnek és lehullanak a kis fa törzséről. Az erdészek ezt hívják **feltisztulásnak**, így alakul ki a fák mindenki által megszokott formája a hosszú, egyenes, ágmentes törzs, aminek a tetején található a lombkorona. A kínai bajusz középső részén található kör alakú rész az egykori ágnak a törzssel való csatlakozási pontja volt, innen tört le az elszáradt ág, ezért ezt **ághelynek** hívjuk. Ahogyan a fa törzse vastagszik évről évre, ezeket az ághelyeket benötte, de a növekedéskor mégis maradt egy nyom, egy heg és ezt hívjuk – a formája miatt – **kínai bajusznak**.

- **A természet mindig meg tud lepni! Elképesztő! És ez csak a bükkfánál fordul elő?**

Erdész: – A bükk esetében a legszembetűnőbb, ugyanis nagyon vékony kérge van, amin jól meglátszik minden, ezért választják a bükköt az erdei bicskás graffitások, akik szeretik megörökíteni, hogy mikor jártak ezen a helyen és akkor ép kibe voltak szerelmesek... Megjegyzem, ez óriási barbárság és meggondolatlan önzőség részükről. Visszakanyarodva a kérdésemre, más vékonykérgű fák is felfedezhetőek a benőtt ághelyek, például a vöröstölgyön vagy nyár fajokon, de ennyire nem látványos, mint a bükk esetében.

- **Laikusként is feltűnt, hogy a kis, fiatal facsemetéktől egészen a famatuzsálemekig, minden korosztály képviselteti magát ebben az erdőben. Itt nem is vág fát az erdészet?**

Erdész: – Emlékszel, hogy tavaly ilyenkor, amikor a Budai hegyekben az első kihívás útvonalát jártuk be, akkor meséltem neked az örökerdő gazdálkodásról?

- **Hogyne! Nagyon megfogott az az erdőgazdálkodási hozzáállás. Emlékszem, hogy azt fejtegetted, hogy az ilyen módon kezelt erdőkben is van fakitermelés, és ennek ellenére mégis vannak benne kicsi, közepes és nagy fák is.**

Erdész: – Valóban! Ez a lényege és a neve is erre utal. Maga az erdőkép, ami örök és nem változik. Mindig találunk számos fiatal és középkorú faegyedet, de mellette jelentős az idős, nagy fák jelenléte is. A fakitermelések segítik elő, ennek az állapotnak a megtartását. Ezen a környéken található hazánkban a legnagyobb erdőtömb, amit ezzel az erdészeti módszerrel kezelnek.

- **Nem úszod meg a szokásos „állatos” kérdésemet. Arra lennék most kíváncsi, hogy mi van most azokkal a kis állatokkal, akiknek a születéséről múltkor, a tavaszi kihívás során, beszélgettünk?**

Erdész: – Úgy gondolom, hogy mindannyian jól vannak és szépen cseperednek. A nyári időszak kedvez mindegyik nagyvadfajunk kicsinyének az őz gidának, a szarvas borjúnak, a muflon báránynak és vaddisznó malacnak is. Bőségesen jutnak ilyenkor jó minőségű élelemhez, amire szükségük is van a növekedésükhöz, erősödésükhöz. Nagyjából egy fél évük van megnőni, megerősödni és utána már jön a kevésbé barátságos tél. Ilyenkor nyáron a rejtőzködésükkel sincs probléma, hiszen olyan nagy takarást ad nekik ez a dús növényzet, hogy gyerekjáték elbújniuk a kíváncsi szemek elől.

- **Akkor nem is fogunk most találkozni állatokkal?**

Erdész: – De, biztosan fogunk látni erdei állatokat, de nem valószínű, hogy napközben összetalálkozunk itt vaddisznóval, őzzel vagy szarvassal. Figyelhetjük helyettük a madarakat, pillangókat vagy mostanság akár szentjánosbogarakat is láthatunk, ha az erdőben tartózkodásunk belecsúszik az esti órákba.

- **Akkor le is lassítok, mert már megy le a nap és olyan jó lenne látni, ahogy a kis bogarak fényes gombokat varrnak az éj köpenyére.**

Erdész: Amíg sétálunk ki is találhatnánk, hogy mi legyen a nyári kihívás feladata.

- **Én a kínai bajuszra voksolok. Olyan sok fán láttam, miközben kirándultunk.**

Erdész: – Meg is beszéltük! Mindenki, aki teljesíti ezt a kört, fényképezze le azt a kínai bajusszal büszkélkedő bükkfát, amit a legszebbnek tart és küldje el az erdeisportok@oee.hu – ra.

- **Szuper! Lassan körbe is érünk és szeretném nagyon megköszönni ezt a sok hasznos információt, amit ma kaptam, illetve kaptunk tőled.**

Erdész: – Örömmel mesélek mindig neked és jó érzéssel tölt el, hogy az erdőben sportolók ezáltal az erdő mélyebb rétegeit is megismerik.

- **Jó szerencsét!**

Erdész: – Jó szerencsét!